

VAPAAEHTOIS- TOIMINNAN- KOULUTUS

HYVINKÄÄN VALIKKORYHMÄN
YHTEISKOULUTUS

KOULUTUKSEN 2. OSA

Valikkoverkosto

Hyvinkää

VAPAAEHTOIS- TOIMINNAN PERIAATTEET JA OIKEUDET

**HEIDI KOKKO, HYVINKÄÄN YHDISTYKSET RY
ULRIKA SEPPÄNEN DA COSTA, K-U YHDISTYSVERKOSTO RY
MARJO, SAIRAALAVAPAAEHTOINEN**

TÄNÄÄN AIHEINA

- Vapaaehtoistoiminnan periaatteet ja vapaaehtoisen oikeudet
- Pulmalliset tilanteen – pienryhmäkeskustelu
- Kysy vapaaehtoiselta, Marjo sairaalavapaaehtoinen vastaa

VAPAAEHTOISTOIMINNAN PERIAATTEET

Vapaaehtoisuus

Palkattomuus

Oikeus kieltäytyä
tehtävästä

Luotettavuus ja
sitoutuminen
toimintaan

Oikeus tukeen ja
ohjaukseen

Ei-ammattimaisuus

Kohdattavien
ehdoilla
toimiminen

Luottamuksellisuus
ja
vaitiolovelvollisuus

Vastavuoroisuus

Toiminnan ilo

Mahdollisuus
ihmisenä
kasvamiseen

Yhteisöllisyys

Yhteistyö

Puolueettomuus

Suvaitsevaisuus

Tasa-arvoisuus

VAPAAEHTOISENA TOIMITAAN

- **Omana itsenään**
Vapaaehtoistoimintaa tehdään tavallisen ihmisen taidoin ja tiedoin. Se on omasta halusta lähtevää, tasa-arvoista toisen ihmisen kohtaamista, auttamista ja tukemista.
- **Yhteistyössä**
Ihmisten välistä vastavuoroista toimintaa, johon jokainen tuo oman panoksensa. Tuottaa kaikille osapuolille iloa sekä hyvää mieltä.
- **Ilman palkkaa**
Vapaaehtoistoinnasta ei saa rahallista korvausta. Hyvä mieli, merkitykselliset kokemukset ja mielekäs tekeminen toimivat palkkiona.

VAPAAEHTOISTOIMINNAN PERIAATTEET

Oikeus sitoutua itselleen sopivaksi ajaksi itselleen sopivaan tehtävään

- Kaikkia tarjottuja tehtäviä ei tarvitse ottaa vastaan. Vapaaehtoisella on oikeus rajata tekemisen määrä itselle sopivaksi. Vapaaehtoistoiminnassa kannattaa lähteä liikkeelle pienin askelin.

Valitse tehtävä...

- Mielenkiinnon mukaan
- Elämäntilanteen mukaan
- Sitoutumisen asteen mukaan

VAPAAEHTOISTOIMINNAN PERIAATTEET

Luotettavuus

- On tärkeää, että vapaaehtoinen ovat luotettava. Tehdyistä sopimuksista pidetään kiinni. Vapaaehtoisen on hyvä arvioida itse omat voimavaransa, jotta ei lupaa enemmän kuin ehtii ja jaksaa. Jos tulee este, esim. sairastumisen takia hoitaa sovittu tehtävä, siitä ilmoitetaan ajoissa avunsaajalle tai organisaatioon.

Luottamuksellisuus ja vaitiolovelvollisuus

- Vapaaehtoistoiminta on luottamuksellista toimintaa.
- Vapaaehtoinen on vaitiolovelvollinen.

VAPAAEHTOISTOIMINNAN PERIAATTEET

Erilaisuuden hyväksyminen

- Vapaaehtoinen kunnioittaa ja hyväksyy sen, että ihmisillä on erilaisia taustoja, rooleja ja erilaisia mielipiteitä. Toiminnassa autetaan aina apua tarvitsevaa, riippumatta heidän maailmankatsomuksesta, kansallisuudesta, uskonnosta, kielestä, ihon väristä, sukupuolesta, erityisyydestä tai muista tekijöistä.

Autettavan ehdoilla toimiminen

- Itsemääräämisoikeus on yksi ihmisen perusoikeuksista, ja niin kauan kuin ihminen ei vahingoita itseään tai muita, tätä oikeutta on kunnioitettava. Jokainen vastaa itse elämästään ja tekemisistään. Vapaaehtoinen ei voi tehdä päätöksiä toisen puolesta, vaan hän on rinnalla kulkijana ja tukena. On tärkeää tarjota apua, joka lähtee avunsaajan toiveista.

VAPAAEHTOISTOIMINNAN PERIAATTEET

Ei-ammattillisuus

- Vapaaehtoistoiminnan koulutus tai valmennus tehtäviin ei tee vapaaehtoisesta ammattiauttajaa eikä koskaan korvaa vastaavan alan ammattityöntekijää.

Vastuu lähimmäisestä

- Vapaaehtoinen toimii tehtävässään omana itsenään, parhaan kykynsä ja taitonsa mukaan. Hänen vastuunsa on tavallisen ihmisen vastuuta lähimmäisestään.

VAPAAEHTOISEN ROOLIIN EI KUULU

- Hoidolliset toimenpiteet (lääkkeiden antaminen, peseminen, nostaminen yms.)
- Ottaa vastaan rahaa autettavalta tai lainata autettavalle.
- Käsitellä autettavan rahaa, esim. maksaa ostoksia autettavan rahoilla/kortilla.
- Toimia terapeuttina tai mennä keskustelussa syvemmälle, kuin on tarpeen.
- Tehdä päätöksiä autettavan puolesta.
- Säännöllinen autettavan kodin siivous tai ruoka-apu.

TUKI JA OHJAUS

- Vapaaehtoisena sinulla on oikeus tukeen, perehdytykseen ja ohjaukseen.
- Tietyt tehtävät voivat edellyttää koulutusta, tapaamisia, palautteen antoa ja tilastointia.
- Sinulla on oikeus saada toiminnasta iloa ja jaksamista.
- Sinulla on myös oikeus siirtyä muihin tehtäviin.

ERILAISIA KÄYTÄNTÖJÄ

Riippuen vapaaehtoistehtävästä ja sitä järjestävästä tahosta, on käytössä erilaisia käytäntöjä:

- Ennakkohaastattelu
- Vapaaehtoissopimuksen allekirjoitus
- Vapaaehtoisen tunnus (nimikyltti, vaate)
- Rikosrekisteriote lasten ja nuorten kanssa säännöllisesti toimiville (laki 2014 alkaen). Otteen kuluista vastaa tyypillisesti toiminnan järjestäjä.
- Vakuutus →

VAKUUTUS

- Vapaaehtoisille on järjestetty usein ryhmätapaturmavakuutus.
- Vakuutus on voimassa, kun vapaaehtoinen on vapaaehtoistehtävissä (avunsaajan luona tai tapahtumapaikoilla).
- Vakuutus ei korvaa tapaturmia, jotka sattuvat matkoilla kotoa toimintapaikkaan tai kotiin.
- Usein toimintaan kuuluu myös vastuuvakuutus.
- Liikenteessä auton omistajan liikennevakuutus korvaa kaikkien osapuolten henkilövahingot.

MISTÄ TUKEA JA APUA?

- Tapaamiset, sähköpostit, somekeskustelut tai puhelut vapaaehtoistoiminnan koordinaattorin kanssa.
- Vapaaehtoisten vertaistapaamiset.
- Vapaaehtoisten virkistystapaamiset.
- Vapaaehtoisten lisäkoulutukset ja luennot.
- Vapaaehtoisten työnohjaus.
- **Tärkeintä on, ettet jää yksin. Ota huoli puheeksi.**

Jos on jotain,
missä voin osoittaa ystävällisyyttä,
tai hyvä teko, jonka voin tehdä toiselle,
minun on tehtävä se nyt, eikä
laiminlyötävä sitä, koska en kulje samaa
tietä uudelleen.
-William Penn

PULMALLISET TILANTEET

**ULRIKA SEPPÄNEN DA COSTA
K-U YHDISTYSVERKOSTO RY**

RYHMÄTEHTÄVÄ

- Jakautukaa 3-5 hlö ryhmiin, niin ettette tunne toisianne aikaisemmin
- Saatte pulmallisia tilanteita pureskeltavaksi
- Kirjatkaa ryhmänne ajatuksia:
Miten kannattaisi toimia?
- Puretaan pohdinnat yhdessä tauon jälkeen
- Tauko noin klo 18:30-18:45

**JATKETAAN
KLO 18:50**

**KUINKA TOIMIA
PULMALLISISSA
TILANTEISSA?**

CASE-ESIMERKIT

1. Olet lähtenyt mukaan vapaaehtoiseksi ulkoilemaan ikääntyneiden kanssa. Et halua sitoutua säännölliseen vapaaehtoistoimintaan, mutta sinua on aina kiinnostanut kokeilla millaista se olisi. Sinua kuitenkin pohdituttaa, että jos tämä ei olekaan oma juttusi, niin kehtaatko ja voitko lopettaa jo yhden kerran jälkeen? Kuinka toimit?
2. Käyt perheen luona perhekummina, eli perheen vapaaehtoisena tukihenkilönä. Perheen elämä tuntuu olevan kovin kiireistä ja kotityöt ovat jääneet usein tekemättä. Sinua on alkanut mietityttämään, onkohan perheessä kaikki ihan hyvin. Kuinka toimit?
3. Olet vapaaehtoisena tukenut pitkään yksinäistä vanhusta. Yllättäen vanhus syyttää sinua epärehellisyydestä ja varkaudesta. Olet kuitenkin huomannut, että vanhus itse piilottelee tavaroitaan, esimerkiksi rahapussinsa, eikä muistamattomuuttaan löydä sitä. Ongelmatilanteita tulee useammin, ja vanhus on uhannut ottaa yhteyttä poliisiin. Kuinka toimit?

4. Toimit vapaaehtoisena kansainvälisessä olohuonetoiminnassa ja tapaat ensimmäistä kertaa uusia osallistujia. Illalla saat Facebook-kaveripyynnön tapaamiltasi henkilöiltä. Kuinka toimit?
5. Toimit vapaaehtoisena ikäihmisten palvelutalossa muiden vapaaehtoisten ja palkattujen henkilöiden kanssa. Olet innoissasi uudesta tehtävästä, mutta pian koet, että eräs työntekijän suhtautuvan sinuun tympeästi. Saat kuulla kolmannen osapuolen kautta, että olet astunut ”työntekijän reviirille”. Kuinka toimit?
6. Toimit ystävänä 30-vuotiaalle henkilölle, jolla on kehitysvamma. Hän haluaisi mennä kesällä festareille ja pyytää sinua mukaan. Kyseisille festareille avustaja/tukihenkilö pääsee maksutta. Ennen lipun ostoa hänen äitinsä kuitenkin sanoo, että ei halua, että menette festareille, koska mitä tahansa voisi sattua. Kuinka toimit?

7. Käyt vapaaehtoisena sairaalan vuodeosastolla lukukaverina, lukemassa ääneen lehtiä potilaille. Eräs potilas pyytää sinua hakemaan hänelle limonadin kanttiinista, ja alkaa kaivaa kukkarosta kolikoita sinulle. Kuinka toimit?
8. Toimit vapaaehtoisena ulkoiluseurana ikääntyneelle. Kompuroit ulos lähdetäessä ikääntyvän eteisessä niin, että kallis Aalto-maljakko menee säpäleiksi. Olet todella pahoillasi. Kuinka toimit?
9. Toimit mielenterveyskuntoutujan tukihenkilönä. Kuntoutuja kertoo olleensa enimmäkseen sisällä kotona viimeisen kuukauden ajan, mutta nyt lähtisi mielellään elokuvaan kanssasi. Aikataulu sopii sinulle, mutta sinulla ei ole rahaa. Kuntoutuja sanoo maksavansa sinulle elokuvaaliput ja bussimatkat paikan päälle. Kuinka toimit?

10. Olet ohjannut vapaaehtoisena nuorten kerhoa jo jonkin aikaa ja nyt sinulla on tunne, että et enää jaksaisi jatkaa. Et raaskisi millään jättää nuoria. Kuinka toimit?
11. Olet osallistunut vapaaehtoistoiminnan koulutukseen, koska sinulla on ollut ajatus minkälaista vapaaehtoistoimintaa haluaisit tehdä. Koulutuksesta ei kuitenkaan löydy sopivaa taustatahoa. Kuinka toimit?
12. Haluaisit tehdä vapaaehtoistyötä mutta ihmisten kasvokkain kohtaaminen ei ole sinun vahvuutesi. Mitä vaihtoehtoja sinulla on?

Nalle Puh ja Nasu istuivat
ison puun alla.

- Ajatteles, jos puu kaatuisi,
kun me olemme sen alla!

Nasu virkkoi.

Nalle Puh oli pitkään hiljaa ja
mietti asiaa, kunnes vastasi:

- Ajatteles, jos ei kaadu.

**KYSY
VAPAA-
EHTOISELTA**

SAIRAALA VAPAAEHTOINEN MARJO VASTAA

KÄYTÄNNÖN ASIAT

- Muista ilmoittautua moduuliin, eli syventävään iltaan ♥
- Materiaalit jaossa: www.hyvy.fi/vapaaehtoiskoulutus/materiaalit/
- Opintopisteitä suorittavat → onhan suostumus toimitettu Heidille
 - Opintotehtävän palautus 2.11. mennessä heidi.kokko@hyvy.fi
- Todistukset jaetaan kaikille 6.11. läsnäolojen mukaisesti
- Kysyttäviä?

25.9. TAVOITTEENA MITEN TOIMIN VAPAAEHTOISENA?

- Ihmisen kohtaaminen- keskeisiä seikkoja hyviin kohtaamisiin.
- Avoimen yhteistoiminnan haasteet.
- Oman toiminnan muuntelu.

Kouluttajana: Laura Elo, Keski-Uudenmaan sote kuntayhtymä

KIITOS!

6.11. PÄÄTÖSILTA

- Kurssin koonti, mitä opin ja oivalsin?
- Mitä tästä eteenpäin?
- Todistukset

ANNA MEILLE PALAUTETTA

www.hyvy.fi/palaute/

**TÄYTÄTHÄN PALAUTTEEN.
SE ON MEILLE ARVOKAS!**